

Darbeler Ülkeyi Nereye Götürür? (1)

İçeriği Yazan: [Evren ÇAVUŞOĞLU](#) [1] Zaman: Salı, 01/07/2008 - 06:00

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünsün

Günümüzde bir keşmekeş, olanca hararetiyle süren bir tartışma almış başını gidiyor. AKP yanlısı basın ve komprador burjuvaziyle kol kola geçmiş medyada baş köşeleri kapanlar koro halinde aynı tezi dile getiriyorlar: *“Aman darbe olmasın, 100 yıl geriye gideriz.”*

Bildiğiniz gibi toplumu etkilemenin birçok yolu vardır. Bir toplumu etkileyecek en önemli unsurların başında ise ruhbilimsel (psikolojik) savaş teorisi yer alır. Gelişen teknoloji sayesinde, kitlelere ve toplumun tüm tabakalarına yayın yapma olanağı kazanan medya, ruhbilimsel savaşta başrolü oynar. Hep aynı tezler farklı kişiler tarafından dile getirilerek, toplumun düşünüş yapısını etkilemeyi ve değiştirmeyi amaçlayan bu yöntem, bir takım genellemelerin oluşmasına da yol açar. Bu genellemelerin başında da, darbelerin ülke ekonomilerini yıkıp geçtiği ve her darbenin birbirinin aynı olduğu safsatası vardır. Bugün sokakta hangi kesimden olursa olsun (sağcısı, solcusu, dincisi, Kemalist'i v.s) bir kişiyle konuştuğunuzda, kişi size bu tezle gelir ve *“darbe olsa daha mı iyi olacak der.”* Bu sözler ve bu teze sarılanlar, *daha doğru ifade edecek olursak*, bu tezin ortaya çıkmasını sağlayanlar; hep aynı idealist mantıkla olayları yorumlayan ve çıkarımlarda bulunanlardır.

İdealist mantıkla çıkarımlarda bulunanlar, bir olgunun veya yaşanmış bir olayın tahlilini yaparken, olayın veya olgunun çevreyle olan ilişkisini ele almazlar. Oysa ki bir olgu veya olay, çevreyle olan ilişkisi de göz önünde bulundurularak tahlil edilmeli ve buradan sonuca gidilmelidir. Basit bir örnek verecek olursak; doğumuyla birlikte insan, çevresiyle bir takım ilişkiler kurar, bu ilişkilerden etkilenir ve karakteri bu şekilde oluşur. Çevresinin değişmesi durumunda ise kişi, yeni çevresiyle etkileşim halinde bulunmaya devam eder, çevresinden etkilenir ve çevresini de etkiler. Buradan çıkaracağımız sonuç şu olmalıdır: Hiçbir nesne veya kişi durağan değildir ve her nesne veya kişi çevresiyle etkileşim halindedir. Diyalektik düşünüşün temel prensiplerinden biri olan bu vargı karşılıklı etki ve evrensel bağlantı yasası olarak ifade edilir.

Şimdi diyalektik yöntemle ve toplumun sosyal ve siyasi yaşantısında gözlenen değişimleri de göz önünde bulundurarak, darbelerin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerini incelemeye geçelim.

1947'de ABD'nin Monroe doktrinini terk edip, Truman doktrini ile yoluna devam etmesi sonrasında, ABD'nin tüm gelişmekte olan ülkelerde sanayi burjuvazisini hâkim sınıf kılmak için, iktisadi ve siyasi tüm kozlarını oynadığını görmekteyiz. Demokrat Parti ise anti-komünizm propagandası üzerine dayandığı dar siyasi perspektifi ile ABD'nin suyuna giderek, iyi ilişkiler kurmak peşindeydi. Türkiye'nin bu dönemde NATO'ya girmek için Kore'ye asker göndermesi, emperyalizmle uzlaşmak ve kapitalist sisteme adapte olmak istemesinin açık ve net bir göstergesiydi.

1930'larda üretim ilişkilerinde hâkim sınıf haline gelen ve bu sayede siyasi nüfuz elde eden tarım burjuvazisi ise DP Döneminde; tarımsal vergi oranlarının düşük tutulması, tarım sektörüne açılan kredi miktarının artırılması ve tarımsal destekleme fiyatlarının yüksek tutulması sonucu zaferini perçinlemişti. Türkiye'nin bu dönemdeki hedefi, *“Küçük Amerika Olmak”* ve *“Her Mahallede Bir Milyoner Yaratmak”* olarak literatüre geçmiştir. İktisadi boyutuyla ele alacak olursak; DP'nin bu dönemde ki hedefinin, *“Türkiye'yi Avrupa'nın Tahıl Ambarı Yapmak”* düşüncesine dayandığını söyleyebiliriz.

DP dönemindeki popülist uygulamalar sonucu enflasyonun artması, ticaret kesimini genişletirken; enflasyona paralel olarak faizlerinde yükselmesi sanayi yatırımlarını engelliyordu. 1958 yılındaki devalüasyon ile Doların TL karşısında 2.2 kat değer kazanması ve buna mukabil alınan istikrar önlemleri ekonomiyi durgunluğa sürüklemekteydi. Sanayi burjuvazisinin temsilcileri ise tarım burjuvazisine aktarılan kaynakların kendilerine yönlendirilmesi durumunda durgunluğun aşılabileceğini dile getirmekteydiler.

1955 ila 1960 yılları arasında alınan toplam yabancı kredi miktarı 1.068 milyon dolar iken, tarımsal mallar üretimindeki artış ise 1,5 katına çıkmıştı.

Gazetelerin sansürlenmesi, Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasasının ve Petrol Kanunu'nun çıkarılması, CHP'nin kapatılması için Tahkikat Komisyonu'nun kurulması Türkiye'yi faşist bir diktatörlüğe doğru sürüklerken bir yandan da yabancı sermayeye verilen ayrıcalıklar ile emperyalizm Türkiye'de kalıcı hale geliyordu.

Bu sürecin sonu 27 Mayıs'la birlikte geldi. Halkın baskıdan bıkip, sokaklara çıkıp kutladığı tek darbe özelliğini koruyan 27 Mayıs'la birlikte faşizan yapı ortadan kaldırıldı. 27 Mayıs'ın yapıldığı ilk gün askeri rejimin kamuoyuna açıkladığı "NATO ve CENTO'ya bağlı kalacağız" sözü uzun süre tartışıldı. Aslında uzun bir tartışmanın gereği yoktu, 27 Mayıs'ı gerçekleştirenler emperyalizmden ürkmüştü ve ABD'nin tüm dünyada sanayi burjuvazisini hâkim sınıf haline getirme girişimi, Milli Birlik Komitesi'nin (MBK) sanayileşme planlarına da uygundu.

Darbenin yapılmasıyla birlikte yabancı sermaye yatırımları durdurulmuştu. Emperyalizm ile uzlaşıldıktan sonra ise yabancı sermaye yatırımları tekrar serbest bırakıldı. 1960 yılında ABD Türkiye'ye 2 milyar dolar yardım yaparken, 1961 yılında Uluslararası Kalkınma Ajansı (AID) Türkiye'ye 159 milyon dolarlık bir kredi açtı. Demir-çelik tesisleri için gerekli olan teçhizat Koppers (tekelci kapitalizm dönemindeki en büyük tekellerden biri) grubundan sağlandı. 1961 yılında ABD Türkiye'ye tekrar 1 milyar dolarlık bir yardımda bulundu.

Tarım burjuvazisinin hâkimiyetine son vermek ve sanayi burjuvazisini güçlendirmek amacıyla tarım kazançları yeniden vergilendirilmeye başlandı ve tarımdan sanayiye kaynak aktarımı başlamış oldu. Tarım kredi miktarlarında düşme göze çarparken, toprak ağalarının bazıları sürüldü. Sanayi sektörünü geliştirmek için, Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulmasıyla birlikte, ithal ikameci sanayileşme modeli benimsendi. İthal ikameci sanayileşme stratejisiyle, dış rekabete karşı korunan ve genişleyen bir iç pazarın sanayi üretimini arttıracığı ve dış ticaret açıklarının da bu yolla kapatılacağı düşünülüyordu. Sanayi burjuvazisi bu yolla siyasetteki etkinliğini de arttırdı.

Aklınıza şu gelebilir ve bu bir kafa karışıklığına yol açabilir: "27 Mayıs'la madem bazı demokratik haklar verildi ve 61 Anayasasıyla demokratik bir düzen oluşturulmaya çalışıldı, öyleyse neden emperyalizmle işbirliği yapıldı ve kapitalizm ülkemizde egemen kılındı?"

Bu soruyu sormadan önce şunu unutmamamız gerekir. Kapitalizmin egemen olduğu ülkelerde iki yönetim biçimi vardır. Birincisi demokrasi, ikincisi faşizmdir. 27 Mayıs sadece bu döngüyü değiştirmiş, faşizm yerine kısmi bir demokrasi kurmaya çalışmıştır. Anti-kapitalist bir niteliği yoktur.

Son tahlilde;

- 1) 27 Mayıs anti-kapitalist veya anti-emperyalist nitelikli bir darbe değildir.
- 2) 27 Mayısla birlikte tarım burjuvazisinin yerini sanayi burjuvazisi almıştır.
- 3) 27 Mayıs'ın en önemli özelliklerinden biri faşizm yerine demokrasiyi öngörmüş olması ve bu amaçla "61 Anayasasını" hazırlatmış olmasıdır.
- 4) Darbeyle birlikte milli gelirde kısmi bir düşüş olsa da ekonomik göstergeler ertesi yıl tekrar artış göstermiştir.
- 5) Türkiye'ye gelen yabancı sermaye, darbeden sonra büyük bir artış göstermiş ve DP dönemiyle kıyaslırsak muazzam derecede artmıştır.

Görüldüğü gibi 27 Mayıs'ın ülkeyi 100 yıl geriye götürdüğü gibi bir söz havada kalmaktadır.

Demokrat Parti iktidarından farkı, faşizm yerine demokrasiyi yeğ tutması olan 27 Mayıs yönetimi, Demokrat Partiye göre daha ilerici niteliktedir.*

27 Mayıs'ın en önemli özelliği, emperyalizm ile tümleşikte olsa bir sanayileşme programı ortaya koyması ve bunun sonucu olarak, 60'lı yıllara damgasını vuracak İşçi Sınıfı ve 68 Kuşağını yaratmasıdır.

(Devam Edecek)

Evren ÇAVUŞOĞLU [2]

Devam Eden İçerik: [Darbeler Ülkeyi Nereye Götürür? \(2\)](#) [3]

Devam Eden İçerik: [Darbeler Ülkeyi Nereye Götürür? \(3\)](#) [4]

Yorumlar

- [Yazı Dizisi](#) [5]
- [E-Dergi Yazıları](#) [6]
- [İç Siyasa](#) [7]

Kaynak URL (06/05/2024 - 18:31 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/darbeler-ulkeyi-nereye-goturur-1>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/evren-cavusoglu>

[2] <mailto:evren.yelkanat@politikadergisi.com>

[3] <http://politikadergisi.com/makale/darbeler-ulkeyi-nereye-goturur-2>

[4] <http://politikadergisi.com/makale/darbeler-ulkeyi-nereye-goturur-3>

[5] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/yazi-dizisi>

[6] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/e-dergi-yazilari>

[7] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>